

Bidrag til Familien Willumsens (Wassards) Historie.

Ved C. Klitgaard.

I Rinds Herreds Krønike (Saml. til jydsk Hist. og Topografi 1. R. II Bd. S. 70) fortæller Christen Sørensen Testrup, at Familien Willumsen paa fædrene Siden nedstammede fra en Willum Willumsen, Borgmester i Malmø, og paa mødrene Side fra en skotsk adelig Slægt Forbus. Chr. Testrup havde sikkert sin Viden om denne Familie fra sin gode Ven Hans Mathiasen Wassard paa Testrupgaard¹⁾, og den tør vist derfor anses for at være ret paalidelig.

Willum Willumsen maa have været gift med Ellen Pedersdatter (Forbus?); thi hun nævnes som Moder til Willum Willumsens Søn Mag. Thomas Willumsen. I et senere Ægteskab var hun Moder til Borgmester i Kjøbenhavn Jakob Mikkelsen, f. 1577, † 1644²⁾. Af Willum Willumsens Børn nævnes af Testrup:

A: Hans Willumsen, Borgmester i Helsingør.

B: Mag. Thomas Willumsen, Lektor i Lund³⁾, † 1602. Han var gift med Birgitte Baltzersdatter, f. 1559, d. 1590 (Datter af Archediakon i Lund Baltzer Jakobsen og Dorte Dringelberg)⁴⁾ og vist anden Gang med Kirsten Mogensdatter, Datter af Biskop Mogens Madsen i Lund.⁵⁾

Thomas Willumsen efterlod sig 3 Børn, nemlig 2 Døtre — Bente og Karen og Sønnen Willum Thomesen.⁶⁾

¹⁾ Jydske Saml. 1. II, 16.

²⁾ Ny kirkeh. Saml. I, 540 ff. For Henvisning til denne og flere andre Kilder takker jeg Hr. Toldforvalter Wassard i Viborg.

³⁾ Om ham se Rietz: Skanske Skoleväsnetts Hist. 249 f.

⁴⁾ Rørdam: Hist. Kildeskrifter 2, II, 283 f.

⁵⁾ Testrup nævner kun den sidste Hustru; Biskop Mogens Madsens Datter Johanne var gift 2. Gang med Constantin Baltzersen, Broder til Thomas Willumsens 1. Hustru (Personalhist. Tidsskr. IV, 129).

⁶⁾ De nævnes i Borgmester Jakob Mikkelsens Testamente (i O. Nielsen: Kbhvns Hist. III, 208'.

I. Willum Thomesen var født i Lund ca. 1585 og døde ca. 1658. Han var Landsdommer i Bleking og tillige Lænsmand. Hans Hustrus Navn var Bente Rafn. Da de skaanske Provinser 1658 bleve løsrevne fra Danmark, blev Familien splittet, idet Willum Thomesens Børn spredtes rundt om i Norden.

Disse Børn vare:

- a. Hans Willumsen, der var Præst i Rønneby i Bleking.
- b. Thomas Willumsen, Organist i Christiania.
- c. Mogens Willumsen, f. 1632, † 1697, blev 1661 Amtsskriver i Aalborg, var Assessor i Kommercekollegiet og boede 1681 paa Raakildeggaard i Ellidshøj Sogn, se nærmere A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 188.¹⁾
- d. Mathias Willumsen, f. 1630, † 1708, Præst i Strandby, Bjørnsholm og Malle, gift med Kirsten Jensdatter Bloch, f. 1630, † 1714, Datter af Herredsfogden i Hinsted Herred, Jens Sørensen Bloch i Arden²⁾. Mathias Willumsens Børn antog Navnet Wassard efter Præstegaarden Vadgaard i Strandby Sogn. Se nærmere Saml. til jydsk Hist. og Topografi 3. II. 419.
- e. Johanne Willumsdatter, gift med en Herredsskriver i Rønneby (Herredsfoged Jesper Skov?)
- f. Karen Willumsdatter, gift med en Kjøbmand i Rønneby.
- g. Kirsten Willumsdatter, f. 1630, † 1715, gift med Kjøbmand Morten Bræmer (Bremer, Brømer) i Rønneby.

Som det vil ses af nedenstaaende Afskedspas, fulgte Morten Bræmer og hans Hustru det Exempel, som 3 af hendes Brødre havde givet; de drog bort fra Hjemmet, da det kom under frem-

¹⁾ I Følge Aalborg Frue Kirkes Regnskabsbog blev der 7. Maj 1697 betalt 15 Daler for hans Ligs Nedsættelse i Kirken og 9 Daler for Klokkerne.

²⁾ Se »Fam. Bloch fra Arden«.

med Styre, men Morten Bræmers Bortrejse skete med fuld Honor, idet han erhvervede sig et saalydende Afskedspas¹⁾:

(Stempel 4 Øre
Sølv mønt.)

Borgmestare och Rådih i Rönneby giöre witterligt, att för osz vor sittiande Rett framkom och sigh præsenterat æhrligh och förstandigh Mårten Brömmer, borgere och handelsman her sammestedes och oss tilkienna gifuer, huru han sigh til annor ort åhrnar begifue och nedsätter, och för den skull af oss begieret, wij willie hanom icke allene ifrån sin borgerlige plikt ändtlediga och lössgifua men och medh ett tilbörlligit pass och afskiedh (huru han den tidh, han här werit, sigh imot oss förhullet och Comporteret) försee och meddela; Så aldenstundh wij hans begieren och åstundan for skielligt och billigt anser, hafue wij honom saadant sanningen och rettwijsan till styrkie ey kunnet födwägra, men mychiat mehr welat hielpa och beframia, aldenstundh han medlertidh han här werit emot oss lydigh, hörsom och welwilligh braadh, sin Borgerlige Skatt och Utlagor till Cronan och staden i rettan tidh aflagt: in Summa i alle måtto sigh så förrhullit och Comporteret som en åhrlich man, borgere och inwånare ägnar, bör och well anstår, och wij gierna önskat hans lägenhet hade warit lenger hos oss förblifue; men dersom han framdelis will sigh åter sijt igen föföga, skall hanom jerna blifua förwet sigh i blandh vårt borger-skap nedsätte.

Till yttermere wisso hafuom wij detta medh vårt Stads Secret bekrefftat.

Actum Rönneby Rådhus d. 17. Juni, Ao. 1661.

Borgmestare och Rådih.

(Byens Segl i
grönt Lak.)

M. Alander
civit. not. (?)

¹⁾ Det originale Dokument findes paa Aagaard i V. Han Herred.

Paa Bagsiden af Afskedspasset er skrevet: »Min Formand, salig Morten Bræmmers Pasbord fra Rønneby udi Blegind, dateret den 17. Juni 1667«, men Passet er dog fra 1661. Paategningen er utvivlsomt givet af nedennævnte Anders Madsen.¹⁾

Det er ikke lykkedes mig at opspore, hvor Morten Bræmer bosatte sig efter sin Bortrejse fra Rønneby, men hans Enke ægtede før 10. Aug. 1687 Anders Madsen, der 17. Aug. 1689 blev Herredsfoged i Kjær- og Hvetbo Herreder formentlig ved Svogeren Mogens Willumsens Indflydelse. De boede først i Biersted Sogn, men han fik senere Tilladelse til at bo i Aalborg, og efter at Tingstedet 1705 var flyttet til Vorbjerg i Sundby Sogn, lejede han et Værelse der for i Særdeleshed om Vinteren at kunne opholde sig ved Tingstedet, og dette Værelse ønskede han betragtet som sit rette Opholdssted²⁾, men hans egentlige Bopæl var dog nok i Aalborg.

Hans Hustru døde i Aalborg og blev begravet i Budolfi Kirke 21. Maj 1715, 85 Aar 1 Maaned og 14 Dage gl.³⁾; hans Død er derimod ikke fundet, hans Eftermand i Embedet blev udnævnt 9. November 1714; men Anders Madsen overlevede maaske ikke sin Hustru, thi 5. Aug. 1715 holdtes der Auktion over det Hus paa Fælleden i Vorbjerg, som han havde efterladt sig.

I Ægteskabet med Morten Bræmer havde Kirsten Willumsdatter mindst 2 Børn, nemlig:

1. Bente Mortensdatter Bræmer, f. ca. 1649, † 1731, gift med Byfoged i Aalborg Laurids Svendsen Hviid, f. ca. 1645, † 1717⁴⁾, hvis Efterkommere endnu blomstre (Familien Hviid fra Aagaard i Hanherred).

1) 1661 indførtes Brugen af stemplet Papir, hvilket atter afskaffedes 1664, og dette Pas er stemplet Papir. For Resten oplyser Dr. Fabricius i »Skaanes Overgang S. 190, at Forholdene i Rønneby bleve saa trykkende efter Afstaaelsen, at den ene Borger efter den anden opsagde Borgerskabet og forlod Byen.

2) Tingbogen 1705¹²/₆ og¹⁰/₆.

3) Budolfi Kbog.

4) Se A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, S. 172. Kirsten Willumsdatter var fra 1681 af Fadder til Hviids Børn, men Morten Bræmer forekommer ikke.

2. Margrete Mortensdatter Bræmer, gift 1. Gang med Byfoged Jørgen Danielsen i Aarhus, f. ca. 1656, † 21. December 1696, gift 2. Gang 1698 med Hans Hansen Storm¹). 23. Juni 1701 var Margrete Bræmer til Afregning med sin Stiffader Herredsfoged Anders Madsen og Hustru Kirsten Willumsdatter angaaende deres Mellemværende af Obligationer, Regnskaber eller andet, hvad enten det stammede fra Jørgen Danielsen, Vintapper Oluf Nielsen, Anders Madsen og Hustru eller Storm og Hustru, og det opgjordes da saaledes, at den ene ikke blev den anden noget skyldig²). Margrete Bræmers var Fadder 23. Oktober 1681 i Aalborg for Søsterens Barn.

Om Margrete Bræmer havde Børn med Storm vides ikke, og jeg er heller ikke bekjendt med deres øvrige Forhold; kun har jeg en løs Notits — uden Kildeangivelse — fra min egen Haand, der oplyser, at Hans Storm var Vintapper eller Vinhandler i Aalborg³), men jeg tør ikke fastholde dens Paalidelighed, da jeg ikke kan finde min Kilde. Med Jørgen Danielsen havde hun derimod flere Børn, mindst 4, hvoraf 3 overlevede Faderen⁴):

1. Kirsten Jørgensdatter, f. ca. 1687.
2. Willum Jørgensen, f. ca. 1690.
3. Vibecke Jørgensdatter, f. ca. 1693.
4. Morten Jørgensen, f. 1695, † 1696⁵).

¹ De bleve gifte eller trolovede i Aarhus Domsogn 3. Novbr. 1698. De havde Kongebrev af 22. Septbr. paa at maatte kopuleres hjemme i Huset.

² Kjær-Hvetbo Tingbog 1701 ²⁰/₇.

³ Jvf. min: Hvetbo Herred I, 231, hvor han ved en Trykfejl kaldes Strøm.

⁴ Skifte 1698 ²⁰/₁₀ og ²⁷/₂₀ i Aarhus Skiftepr.

⁵ Han blev baaret til Daaben 9. Oktbr. 1695 af Bedstemoderen Kirsten Willumsdatter.